

Same hude nesreče.

Spodaj je skalovje in ob razjedenih čerih se peni in pljuska morje. Više zgoraj gre, se cepi, hiti dalje bela cesta. Pod cesto, še več pa nad cesto, se vzpenja reber, vsa osmojena od solnca. Suho je: če ne bo kmalu dežja, bo zelenje vse zgorelo. Gori, prav na vrhu rebri pa čepi in dremlje v solncu kamenita, z bršljanom obrasla vasica, zbrana okrog sivega, resnega zvonika — kraško gnezdo je na živi skali.

Trije otročički so se v dopoldanskem solncu srečali pod vasjo in se razgledali po širokem morju, po belkastem nebu, po bolj rjavi, kakor zeleni, suhi rebri, po izpranem obrežju: pogledali so tudi drug drugemu v drobna očesca in odkrili žalostno resnico, da so vsa skoraj kar žalostna: en obrazek je bil pa še celo čisto na novo opraskan in krvav. Vse to je bilo treba tudi povedati in pojasniti. Čemu bi neki vsak svojo žalost prikrival in tajil? Čemu?

Mimica je kar začela in naglo natresla iz rokavca:

»Moja mamica je namolzla iz vimena mlekeca; in je meni namignila, naj bom čisto pri miru; in so muhe in mušice mrmrale in brenčale in zezljale; in je meni muha sedla ravno na nos; in sem z roko majčkeno in prav mirno zamahnila; in sem mamiči prevrnila mlekec; in sem bila od mamice močno kregana... in sem milo jokala.«

Opraskani Francek je komaj čakal, da pride na vrsto. Govoril je počasi. Glas se je Francku ljubko tresel.

»Jaz.« je pravil Francek, »še nikdarr nisem plezal po drrevesu — nizek, rogovilast hrrast je tamle gorri v strani —, pa se mi je spodrrrsnilo in sem zdrrrsnil z vrrrha malega hrrasta po vejah in grrrčah in sem se opraskal in obdrrrgnil in sem trreščil v grrrmovje, v robido in v drrugo trrrnje tamle gorri v strani in vse polno drrobnihi trrrnov se mi je zadrrrrlo v rroke in v obrraz in strrah me je bilo, kaj bo mamica rekla...«

Tiho vprašanje:

»Kaj pa je mamica rekla?«

»Trrrnje je porruvala, nazadnje me je pa še natrreskala...«

Tretji otrok, Milan, je največji; za glavo je višji od Francka. Govori precej počasi, in med pripovedovanjem miga z glavo in z rokami.

»Naš stari očka, naša mala Nevenčica in naš kuže Pinč smo pa sinoči čepeli v čolniciu na morju. Očka je kadil pipico in je gledal v morje, ki je bilo mirno, Nevenčica in jaz in kuže Pinč smo pa v čolniciu bučali in noreli. Očka je dejal Nevenki, da naj čiča tiho, da ne čofne v vodo: mene je samo hudo pogledal v oči. In smo ubogali in smo se samo lepo pogovarjali; bučali in noreli nismo več, da ne bi čofnili v morje. Kar naenkrat se je Nevenčica nekaj ustrašila. Strašno je zakričala in poskočila... čolnici se je zazibal — in v vodo smo čofnili in pljusknili jaz, Nevenčica in kuže Pinč. Stari očka je pa po tihem pobral iz morja, potegnil v čoln mene, Nevenčico in še kužeta Pinča. Vsi mokri smo bili. Potem je očka veslal k bregu in kadil pipico. Jaz sem bil najbolj moker in sem vprašal očka:

— Očka, tvoja pipica pa ni čofnila v morje... Vsi smo čofnili: jaz, Nevenčica in tudi kuže Pinč; tebi pa še pipica ni ušla v vodo!... A?... kako pa je to?

Očka je rekel:

— Pipica je modrejša kakor Milan, Nevenka in še Pinč zraven; zato bo pa tudi šla pipica še večkrat z menoj na morje: Milanček, Nevenčica in kuže Pinč bodo pa doma gledali z vrha dol in prodajali dolgčas...

Zvečer sem pa slišal, kako je stari očka rekel ateku:

— Saj sem rekel, da vseh treh ne smem jemati s seboj v čoln; ali enega ali pa nič; še nesreča se lahko zgodi.

»... Tako bo moralo sedaj biti. Pa je tako lepo bilo, kadar so nas očka vse vzeli na morje,« je žalostno dokončal Milan svojo zgodbo.

»Oh, kako je na svetu hudo...« je vzdihnila Mimica in utrgala ob poti drobno, ubogo marjetico.

Francek je potipal brazgotino na obrazu in potrdil: »Strašno hudo...«

Milan je pa zrl na morje, lepo, ljubo morje, in je raztreseno pristavil:

»Včasih je pač res hudo.«

//

Kriha:

O Šmarjetni gori.

(Po narodni legendi.)

V starih časih je bila Šmarjetna gora pri Kranju prav do vrha porastla z drevjem in grmovjem. Sredi gozda pa je na visokem hrastu visela slika svete Marjete, zaščitnice pred hudo uro. Ljudje, ki so prihajali na goro, so se radi ustavljali pred sveto podobo in prosili svetnico varstva in pomoči. Sveta devica je poslušala njih prošnje in jih verno nosila pred božji tron. Omilila se je ljudem, zato so posekali gozd vrhu gore in so na planoti sezidali preljubko cerkvico svetnici božji na čast. Vanjo so prenesli tudi sveto podobo in jo postavili sredi prelepega oltarja. Odslej je sveta Marjeta kraljevala nad vso dolino, ki se razprostira ob vznožju prijaznega hribčka, se radovala soseščine svetega opata Jošta in s hrepenenjem zrla proti Šmarni gori, odkoder je zjutraj pošiljalo solnce k njej svoje zlate žarke. V sveti ljubezni ji je gorelo srce do nebeške Bogorodice in vsako jutro je sproti hitela v mislih tem žarkom naproti, ker so ji prinašali pozdrave presvete božje Matere.

V teh jutranjih urah so radi k njej zahajali pobožni romarji in jo prosili varstva in pomoči, ali pa je prišel odkod duhovni mož in daroval presveto daritev ob njenem oltarju.